

BUMERANG

Lilia BICEC-ZANARDELLI s-a născut la 2 martie 1965, în satul Viișoara, raionul Glodeni, din Republica Moldova, în familia unor foști deportați în Siberia. Licențiată a Facultății de Jurnalistică a Universității de Stat din Chișinău. A lucrat la redacțiile gazetelor raionale din Căinari și Glodeni, apoi la publicația liberă *Accent provincial* din județul Bălți. Fondatoarea revistei *Moldbrixia news* (în română și italiană); din 2013, corespondent al cotidianului *Giornale di Brescia*.

Cărți publicate:

Testamentul necitit, roman epistolar, Editura Cartier, 2009;

Miei cari figli, vi scrivo, Editura Einaudi, Torino, 2013;

Donna e..., antologie de proză scurtă a femeilor din Italia,

Editura Rai Com Spa, Roma, 2014;

Moldova, istorie orală (antologie de istorii ale femeilor din lume:

Franța, Albania, Argentina, Marocco, Siria, etc. – „La tela di Penelope”), Editura Moica, Brescia, 2014.

Prezentă în antologia *Novel of the World*, Editura Mondadori, Milano cu nuvela *Mămăligă cu dor de casă*, antologie lansată la EXPO, Milano 2015.

Lilia BICEC-ZANARDELLI

BUMERANG

Roman

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr.24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks, Barnes & Noble și www.cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău. Tel./fax: 022 21 42 03.

E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău. Tel.: 022 24 10 00.

E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România

Tel./fax: (021) 210.80.51

E-mail: romania@cartier.md

www.cartier.md

Taxele poștale sînt suportate de editură. Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Em. Galaicu-Păun

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Valeria Idjilov

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Lilia Bicec-Zanardelli

BUMERANG

Ediția I, aprilie 2016

© 2016, Editura Cartier pentru prezenta ediție.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Aprobat de Comisia de selecție pentru editarea cărții naționale și editat cu contribuția Ministerului Culturii.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Bicec-Zanardelli, Lilia.

Bumerang : Roman / Lilia Bicec-Zanardelli ; cop.: Vitalie Coroban. – Chișinău : Cartier, 2016

(Tipogr. "Bons Offices"). – 176 p.

500 ex.

ISBN 978-9975-86-067-3.

821.135.1(478)-31

B 52

Un diptic verbal...

După mai mulți ani de activitate jurnalistică, ca fidel cronicar al prezentului, mi se pare firească afirmarea Liliesi Bicec-Zanardelli în ipostază de scriitoare. Nu mă surprinde. Are deja bine antrenat condeiul, imaginația, curiozitatea și spiritul de penetrare a realității, dar și abilitatea de a relata în scris. Astfel, după parcurgerea unui calvar zis calea migrației, purtând sigiliul acestui fenomen, Lilia Bicec-Zanardelli a fost „impusă” de situație să scrie (altfel n-ar fi rezistat!), dar să revină la traviul scrisului într-o altă manieră și într-o nouă ipostază. E cert, cuvântul este o unealtă mult mai sigură, mai salvatoare, e ca un remediu contra celor mai grave maladii și suferințelor umane. Ferice de acei care, atunci când sunt flagelați de soartă, dar mai și aflându-se departe de casă și de cei dragi, se regăsesc în Cuvântul-salvator. Este și cazul Liliesi Bicec-Zanardelli.

Cartea sa *Testamentul necitit. (Scrisorile unei mame plecate la necitit. (Scrisorile unei mame plecate la muncă în Occident))*, apărută la Cartier, în 2009, este prezentată în formula unei istorii orale, totodată fiind, ca esență, mai mult decât o „poveste” personală. Pornind de la propria-i trăire, autoarea ajunge să întregască o filă inedită a istoriei zilelor noastre. Deși nu intenționez să fac referință la *Testamentul necitit*, a trebuit, totuși, să-mi exprim prețuirea și dintr-un motiv banal – ni s-au intersectat „interesele”, am abordat și eu subiectul migrației în cartea *Viața unei nopți sau Totentanz*. Numai că eu am făcut-o ca un observator implicat în subiect de la distanță, axându-mă pe forța intuiției și veridicitatea informației recepționate. Am avut însă o satisfacție incredibilă de a fi primul lector/cititor al unei recente creații a Liliesi Bicec-Zanardelli, cartea intitulată metaforic *Bumerang*. Recunosc, nici acest nou salt nu m-a surprins! Mă

așteptam la o continuitate a mesajului relatat în *Testamentul necitit*. Surpriza fiind alta: felul cum deapănă autoarea ideea migrației, dezvăluind într-un mod dramatic impactul care-l are acest fenomen asupra celor rămași acasă. Copiii... Ei sunt cei marcați irecuperabil. Plecarea femeilor-mame la muncă în străinătate le determină soarta. Frustrarea, lipsa căldurii și a sfatului matern le pecetluiește viitorul. Marea majoritate a acestor copii, deși au aparent de toate, vor fi marcați pentru totdeauna, fapt care se va reflecta, mai târziu, nu doar în destinul lor.

Cartea e ca o oglindă cu două fețe: în una se uită copilul, iar într-o alta adulții (raza-reverberatorie venind din cealaltă carte – *Testamentul...*). Va fi un diptic verbal, astfel mi-am zis după ce am citit *Bumerang-ul*. Prima carte fiind ca un preludiv emoționant, dureros, prevestitor, pe când aceasta – continuarea explozivă, vulcanică, mai mult decât dramatică. Este cutremurătoare. Autoarea își asumă rolul de copil abandonat de unul dintre părinți – de mamă, și supus violenței (și incestului) de către celălalt părinte... A te „întrupa” într-o altă vârstă nu e simplu, dar nici a descrie prin ochii unui copil o realitate devastatoare. Liliei Bicec-Zanardelli i-a reușit! Elena, copila care „a evadat din infern” este un strigăt al mai multor copii care suportă consecințele migrației mamelor. Cu părere de rău, nu e un caz unicat. În fiecare zi mass-media ne șochează cu informații apocaliptice, înspăimântându-ne.

Cartea Liliei Bicec-Zanardelli este ca un avertisment, un P.S. al *Testamentului...* Prin trăirile zbuciumate ale eroinei sale, prin meditațiile din jurnalul acesteia, care sunt un manifest al unei copilării mutilate, autoarea atenționează nu doar mamele și tații, nu doar părinții care au dat naștere unor suflete și poartă răspundere pentru soarta și viitorul lor, dar și societatea – țara unde s-au născut aceștia, căci un stat, un guvern are aceeași misiune și menire părintească față de copiii-cetățeni ai săi, de a-i proteja, a le asigura un trai decent acasă. Sunt sigură că mulți, după ce vor citi cartea Liliei Bicec-Zanardelli, se vor supăra, considerând autorul, dar și personajul – un prozelit, care parcă și-ar tăia rădăcinile, și-ar schimba identitatea. Autoarea, prin eroina sa, își continuă gândul-avertisment prin argumente

veridice, vizând întreaga omenire și apelând la conștiința trează a lumii caci nu: „...numai în Moldova tinerii mor schingiuiți în bățai în închisori? Și-n Italia, și-n Franța, și-n SUA...” Peste tot! Valoarea mesajului cărții Liliei Bicec-Zanardelli *Bumerang*-ul este incontestabilă. Rămâne doar să fie auzit nu numai în versiune românească și nu doar în tălmăcirea minții...

Claudia PARTOLE

*Dedic această carte copiilor
lipsiți de căldura maternă*

Oare într-adevăr a trecut atâta timp de nu-mi amintesc ziua despărțirii? Pot să uit atât de ușor? Ce ar fi să încerc număratoarea inversă. Voi face ca la grădiniță. Voi număra pe degete, începând cu ziua de azi – 18 ianuarie. Vai! Și mănușițele mi s-au găurit tocmai acum, când frigul își face mendrele. Caută să pătrundă prin orice găurică, ca un hoț, furându-mi toată căldura. Mănușile le am din anul trecut. Le-am tot purtat la săniuș și s-au găurit. Cine să mi le coase? Să încerc eu! Dar oare avem ac și ață în casă? Și dacă avem, cine știe pe unde-o fi fiind. Gata, și ziua de azi o punem la trecut. Așa-a! Ieri am fost la școală și era 17 ianuarie – al doilea deget îndoit. Dar ce am făcut alaltăieri? Aha! Era duminică. Nu aveam chef să ies de sub plapumă. În casă era frig și-mi era foame. M-am trezit cu senzația că-mi intrase un șoricel în stomac. Ba mai rău, aveam niște crampe de-mi părea că-i un șobolan ascuns în burtica mea... Mi-am încolăcit mâinile, strângându-mă cu putere de parcă doream să-l sufoc. Dacă nu-l lăsam să se miște, durerile îmi treceau și stăteam liniștită la călduț. Mă țineam așa îmbrățișată și-mi plăcea, dar poate era mai bine dacă mă lua cineva cu adevărat în brațe... Cum o făcea mama când era acasă. Atunci eram mai mică?! Dar acum, nu mai sunt? Chiar am crescut așa de repede de la plecarea ei? Știu să-mi fac ceai, iar sâmbătă am prăjit cartofi, am așezat masa și mi-am spălat ciorapii. Mi-am făcut baie singură... Încă un deget îndoit! Sunt trei la număr...

Mi-i frig să țin mâinile în bătaia vântului necruțător. Mai bine le bag în buzunar și, din mers, să-mi amintesc ce am făcut în lipsa ei. Iarăși pierd șirul zilelor! Nu-mi aduc aminte nici ziua, nici data când a plecat. Am să-l întreb pe tati. Poate el a notat în calendar, cum făcea ea, când trebuia să nu uite ceva important.

Grăbesc pasul, dar pierd firul numărării. Nu pot face mai multe lucruri dintr-odată: să număr invers și să-mi amintesc ce am făcut în fiecare zi, să îndoi degetele și să mă grăbesc acasă. Mai bine le las pe altădată...

Iarăși simt șoricelul acela blestemat! De câteva zile se furișează tot mai des și se zbate ca un nebun. Când o face pe poznașul trebuie neapărat să-i dau ceva de mâncare. Astfel se liniștește și nu mai umblă ca un netrebnic prin burta mea. Ce bine ar fi să găsec ceva gustos și cald în casă...

Când a plecat, proasta de mine, m-am bucurat. Chiar a doua zi, la școală, m-am lăudat la toți: „Și mama mea a plecat în Italia!” Când a intrat învățătoarea, m-am liniștit, dar în capul meu triumfa gândul că mama a plecat în Italia.

Mă uitam cu aroganță la colegii mei. Îi sfidam nepăsătoare și le ziceam în sinea mea: „Acum, nu-mi pasă de nimeni! Eu și fratele meu, Nicu, vom avea tot ce ne dorim: biciclete, dulciuri și... bani de buzunar. De toate! Până azi am fost ca ceilalți copii. Cu părinți care așteaptă nerăbdători sfârșitul lunii să-și ridice leafa mizerabilă, amânând dorințele copiilor lor, de la o lună la altă. De azi înainte nu va mai fi așa. Va trebui doar să-i spun mamei ce vreau și ea îmi va trimite totul din țara aceea bogată”.

Mă făleam și fala mea avea efect. Toți mă priveau cu invidie, iar eu mă simțeam eroina clasei...

A trecut o lună, sau poate așa cred eu, dar ea încă n-a sunat. Unde a dispărut? Și dacă ne-a părăsit?... Uneori făceam năzbâtii, mai mult eu, mai puțin Nicu. Ea ne dojenea, mai striga la noi, însă îi trecea repede. Și pe tati îl ierta când venea cherchelit. Era indulgentă sau așa credeam eu. Odată am auzit-o destăinuindu-se unei prietene. Zicea: „Sunt prea tolerantă (atunci n-am prea înțeles cuvântul), deocamdată le rabd pe toate, dar mi-i frică că într-o zi nu va mai fi loc în inima mea și atunci... nu știu ce va urma!...” Ce a vrut să spună? Deseori îmi vine greu să-i înțeleg pe maturi.

În sfârșit, am ajuns acasă. Tati îmi spune că... a sunat și-i totul bine. Îl văd supărat, mohorât și nu este momentul să-i pun alte întrebări. Nu înțelesesem de ce a spus „ea” și nu mama. Nici Nicu nu-i

mai spune „mama”. L-am auzit mai alaltăieri: „Ea de ce nu trimite bani, doar ne-a promis?” Chiar și eu am început s-o numesc „ea”...

Slavă Domnului, în casă nu-i frig. Tati a aprins focul. De când „ea” a plecat, tati nu muncește, stă acasă sa aibă grijă de noi. Acum a ieșit, fără să-l mai aștepte pe Nicu să mâncăm împreună.

Pe plită fierbe încet o cratiță cu fasole. Nicu trebuie să apară din moment în moment. Azi n-am dorit să-l aștept, nici el n-a făcut-o alaltăieri. N-am intenții să-i răspund cu aceeași monedă, îmi este foame. N-am avut nimic la pachet... Biscuiți nu mai avem, magiunul este pe terminate, unt n-am gustat de vreo două săptămâni. Dimineața bem ceai, colorat pentru toți trei cu același pliculeț. Ieri Olga, prietena mea, m-a servit cu două prăjituri de casă și m-a întrebat când vine mama. Eu i-am răspuns supărată: „Nu știu...”

A intrat Nicu. Ca de obicei, e vesel, glumește, mă ia peste picior. Eu tac și pun la cale un plan. El continuă să mă sfideze, zicându-mi că-s mută. De-ar ști el ce gânduri îmi dau târcoale! Trebuie să scot banii care i-am agonisit umblând cu uratul și semănatul la sărbătorile de iarnă. Voi cumpăra biscuiți, unt și o cutie de ceai. Dacă mi-i dă pe ai lui și Nicu, mai cumpăr ceva. Bine că nu i-am dat banii lui tati! I-a cerut, dar n-a insistat și nici noi nu ne-am grăbit să-i dăm. Banii lăsați de „ea” s-au terminat. Alții nu trimite. Din ce vom trăi?

Trebuie să-l conving pe Nicu! Nu cred că i-a cheltuit, vrea să-și cumpere bicicletă, dar nu-i ajung, sunt puțini... Lasă că știu eu cum să-l provoc... Tati încă nu s-a întors. Știu că lui frate-meu fasolea nu-i place, iar magazinul de lângă noi mai este deschis încă o jumătate de ora. Înfometat, Nicu se apropie de plită, ridică capacul să vadă ce fierbe în cratiță. Strămbă din nas, zicând: „Iar fasole?” Acum este momentul să vin cu ideea! Frate-meu nu-i zgârcit și, dacă va înțelege că pun la bătaie și banii mei, nu va aștepta mult să fie înduplecat... Yes! Trucul meu a funcționat. Nicu m-a întrebat dacă mergem împreună sau se duce doar el. Aha, să-și pună pofta-n cui!...

Tati nu apare. Suntem prea înfomețați să-l așteptăm. Pun pe masă două farfurii cu fasole: lui Nicu mai puțin, mie mai mult. Apropii un tacâm de Nicu, să-și pună salamul pe care l-a tăiat în felii groase și strâmbe. Îmi lasă gura apa, urmărindu-l cum le așează pe farfurie

fără să le guste. Eu nu-s așa de răbdătoare ca el... Amândoi mâncăm fără să discutăm. Nicu nu mă întreabă cum a fost azi la școală, nici eu nu-i povestesc nimic. Nu am avut o zi ieșită din comun. Apoi, se ridică primul de la masă și zicând că-l doare capul, intră în altă cameră și pornește televizorul. Eu trebuie să spăl vesela! Bine-e-e... Mă las purtată de gânduri. Poate că ar fi bine să scriu tot ce mă frământă, astfel m-aș elibera de noianul gândurilor care vin neîntrebate în capul meu, fără pic de răgaz.

Idee! O să țin un jurnal. Am avut un carnet de cântece, dar mi l-a rupt tati când a venit într-o seară beat și nu i-am acordat atenție. Scriam o dedicație, eram concentrată, dar mi-a zburat carnețelul cu tot cu cântece tocmai în cealaltă cameră. Și... s-a zis cu el... N-am mai avut chef să-l refac. Când m-au întrebat fetele unde mi-i, le-am spus că m-am plictisit să scriu în el, dar un jurnal e altceva...

Da! Trebuie să-l întreb pe Nicu când, cam pe ce dată, a plecat mama, el la sigur își amintește. E mai mare ca mine cu doi ani. Și-apoi îi tare în matematică. Acum stă la televizor, zice că-l doare capul. E doar un pretext ca să nu mă ajute în casă. E palid și când joacă fotbal, și când glumește – mereu e așa. Nu-l înțeleg când îl doare cu adevărat ceva și când minte... Intru la el. Tare-mi place să-l hărțuiesc și să-i tulbur lenevia...

— Îți amintești când a plecat?

— Cine? mă întreabă a lehamete Nicu.

— „Ea”, mama...

— Aa! „Ea”? Nu-mi amintesc. Lasă-mă în pace, vreau să privesc filmul, îmi răspunde Nicu încruntându-și sprâncenele și dându-mi astfel de înțeles că nu dorește să vorbească despre mama... Despre „ea”!

Din jurnalul unei rebele

Mă părăsesc toate ființele scumpe. Oare Cel de Sus nu se gândește și la mine? Mă lasă așa a nimănui? Cu ce am greșit? Cu bunica, ne duceam la biserica din sat, mă rugam pentru ființele dragi și scumpe mie, așa cum mă învățase ea, dar și pentru sănătatea ei... a mamei. În fiecare seară, înainte de culcare, îmi făceam semnul crucii, spuneam „Tatăl nostru” și-l rugam pe Dumnezeu să ne ocrotească. Rugăciunile mele au fost în van...

În fiecare vară, bunica ne lua la ea, în casa ei așezată între doi cireși rotați, în care puteam urca doar cu scara de mari ce erau. La umbra unuia dintre ei aveam căsuța mea improvizată dintr-un pat vechi, acoperit cu o saltea ponosită și câteva jucării jerpelite. La poalele acestor pomi stăteam la umbră, iar când venea vreo prietenă de-a bunicii, ascultam cu gura căscată toate noutățile din sat. Nu-i cunoșteam pe oamenii despre care discutau ele, dar îmi plăcea atât de mult să le ascult, încât îmi imaginam în felul meu pe fiecare. Le știam numele, chiar dacă nu-i văzusem niciodată, și eram sigură că-i cunosc și la înfățișare. În discuțiile bunicii nu lipsea câte ceva din trăsăturile fizice și felul de a fi al celor despre care se vorbea. „Acel cu părul sur de tânăr”, „Lida – șchioapa”, „Iliana bețivana”... Îmi imaginam clar unde locuiesc, căci de fiecare dată „parlamentul din casa bunicii” nu uita să adauge și unele indicii: „de peste iaz”, „de lângă râpă”, „peste drum de moară”, „din vârful dialului”...

De când a plecat mama, n-am mai fost la bunica. Tati nu dorea să ne ducă, iar bunica nu venea să ne ia. Lui tati nu-i plăcea bunica, o vorbea de rău, zicea că-i bătrână și leneșă. Eu însă mă simțeam bine la ea. A fost minunată ultima vacanță de vară, când Nicu se îmbolnăvise. Mama m-a dus numai pe mine la buna Maria, la țară,

așa-i plăcea ei să spună – probabil, pentru a sublinia că noi suntem orășeni.

Bunica avea câteva găini și un cocoș, mândria orășeniilor ei. Dimineața sau când mă trezeam eu, dar încercam să nu trândăvesc prea mult, ca nu cumva să-mi scape ceva din evenimentele zilei, deschideam larg ochii și, strigând-o pe bunica, întrebam ce oră este. Apoi, toată ziua mă țineam din urma ei ca scaiul. Unde era ea, eram și eu. Nu se supăra, ba din contra mă încuraja, zicându-mi că-s umbra ei. Într-o dimineață, ca în multe alte, m-am dus cu ea în coteț să le aruncăm găinilor boabe de porumb. Imitând-o pe buna și mulțumită că mă lasă s-o ajut, am întrebat-o numele găinilor. Ea m-a privit, zicându-mi șugubeață:

— Încă nu le-am botezat.

— Cum, găinile tale nu au identitate, nu au un nume?

— Nu, dar dacă vrei, facem azi botezul găinilor și un prânz copios în cinstea lor, îmi răspunse bunica serioasă.

Am întrebat-o dacă le pot boteza eu, adică să le pun numele sau cu un cuvânt nou învățat de la mama, să le dau identitate.

— Da! mi-a răspuns ea mulțumită, continuând, Uită-te, cea de lângă cocoș e favorita lui. Cam ce nume crezi că i se potrivește?

— Regina! i-am răspuns satisfăcută că-mi venise un nume atât de fain.

— De ce anume Regina?

— Păi, nu vezi ce gât lung are? E ca și Cleopatra. Mama îmi spusese că această regină a Egiptului avea gâtul lung, era grațioasă, avea mers elegant. Nu vezi cum se mișcă și găina asta? O fi și ea de viță nobilă!

Bunica a râs cu poftă, provocându-mă și pe mine, care aveam o misiune atât de important și trebuia s-o fac pe serioasa.

— Pe cea roșcată cum o numim? mă întrebă iscoditor.

— Pe ea? Pe ea... I-ar sta bine chiar așa cum este – Roșcata.

— Dacă zici tu și mie îmi place...Amin! rosti hotărât bunica.

— Pe cea tărcată, o numim Tărcata. N-am de gând să-i schimb numele, oricum o strigi așa de vreo doi ani.

— Da, zise bunica.

Eu, privind-o țintă, am întrebat:

— Și ouăle pe care le face sunt tărcate?
— Nu, draga mea. Vrei să-ți gătesc ceva bun ca să te convingi?
— Da „minciunile” îmi faci? Multe, multe, ca să-i ducem și lui Nicu.

Atunci, amintindu-mi de „minciunile” bunicii am lăsat celelalte găini nebotezate, trăgând-o de poala rochiei ca să ieșim mai repede din coteț. Bunica mai știa să facă și cel mai gustos ceai. Mamei nu-i plăcea. De câte ori venea la buna îi aducea câte o cutie de ceai din care își pregătea doar pentru ea. Iar mie îmi plăcea nu numai ceaiul bunicii, dar și numele – „mugurel”. Aducea din grădină rămurile mici, rupte de la pomi și împreună cu florile de tei, care nu se terminau niciodată în casa ei, le puneă într-un ceainic mic, peste care turna apă clocotindă. Acoperirea ceainicului cu un prosop și mă făcea să aștept de fiecare dată, zicând că-i secretul lui „mugurel”.

Bunica mai făcea și cele mai gustoase dulciuri, și cei mai călduroși ciorapi de lână. Acum însă, iată, plecăm la ea... Tati ne-a spus: „A murit bunica voastră...”

* * *

...Toate ușile de la casa bunicii sunt deschise vrainște. Ținându-ne de mână cu Nicu, intrăm în Casa Mare. Bunica stă întinsă într-o ladă lungă cum n-am mai văzut niciodată. E un sicriu... Toți sunt ocupați, abătuți și triști, încât doresc să stau cât mai departe de aceste fețe străine și posace. Toată lumea vorbește în șoaptă, aud din când în când câte o bătrână care zice: „Cam tânără s-a dus Maria, ar mai fi putut să trăiască. Eu îs cu vreo șapte ani mai mare decât dânsa...”; „A murit sârmana singură în casă, nimeni nu i-a ținut lumânarea...” Ascult, dar nu înțeleg ce înseamnă a muri. Bunica doarme, deși nu este în patul ei, ci în sicriu. Mă apropii și vreau s-o iau de mână, dar mă opresc nedumerită. Îi observ mâinile încrucișate pe piept cu o lumânare prinsă între degete. Ceva o împiedică să se miște, să se ridice, să mă îmbrățișeze?! Îmi atrage atenția costumul bunicii de culoarea vișinei coapte. Nu-l mai văzusem niciodată până atunci. L-o fi ținut ascuns în Casa Mare, unde îmi era frică să intru singură. Privirile mele se

opresc pe fața ei: are ochii închiși, dar mi se pare că mă privește pe sub gene cum o făcea deseori când mă îndemna să dormim la amiază. Acum văd că nu mă observă și cred că privește spre ungherul casei, unde e agățată icoana cu prosopul cusut de ea în tinerețe. Acolo o surprindeam că-și spunea rugăciunile în gând, privind țintă spre icoană, fără a întoarce capul până termina. Îmi îndrept privirea spre icoana Maicii Domnului, dar nici Ea, nici bunica nu se uită la mine. Privesc speriată în jur: Nicu dispăruse... Mai stau un pic lângă sicriu. Nimeni nu-mi acordă nicio atenție. Ies afară, strecurându-mă printre cei care intrau și ieșeau. Nici afară nu mă simt în apele mele. În curte se joacă niște copii pe care nu-i cunosc și, fără să gândesc mult, intru în bucătărie. Aici, câteva femei din sat, unele tinere, altele bătrâne, fac sarmale. Mă uit cu coada ochiului, poate o întâlnesc pe prietena bunicii, dar nu este și nu știu de cine să mă lipesc. Cât aș da s-o găsesc aici doar pe bunica, să bem ceai, să mâncăm „minciunile”... Femeile gălăgioase sporovăiesc fără să mă ia în seamă. Mă surprinde, totuși, privirea unei bătrâne exact în momentul când vrea să spună ceva: „Da tu ce stai aici? Du-te la bunică-ta. Du-te, du-te, și privegheaz-o...” Ies fără să întreb de ce trebuie s-o veghez pe bunica, doar n-are de gând să fugă... Dar mă supun și intru în Casa Mare. Pe scaune, în fața sicriului stau câteva bătrâne şușotindu-se. Mă uit pieziș la ele, chitind unde ar fi mai bine să-mi găsesc un locușor. Dar abia mă așezi că vreau din nou să ies. Nu-mi place aici. Șușoteala bătrânelor mă plictisește și, plus la toate, îmi vine câte un miros izbitor de naftalină de la ele, încât mă năpădește strănutul și abia reușesc să apuc nasul cu degetele. Nu vreau să le deranjez. Totuși îmi iese câte un „apciu” strangulat. Continuu să le privesc pe furii, întrebându-mă: „Oare cine-s? Nu le-am văzut niciodată la bunica. Probabil nu-s din mahala ei.” Bătrânele pâlăvrăgesc fără să-mi dea atenție. Iar eu, ca să-mi aflu ocupație, încep să-mi leagăn picioarele: în sus, în jos... Una dintre ele mă observă și-mi face semn să mă opresc. Încetinesc legănatul picioarelor și, punând mâinile pe genunchi, fac o mutriță cuminte de îngeraș veghetor lângă sicriul bunicii. Continuu să mă gândesc: Toți zic că-i seamăn mamei, iar ea e leit bunica. Iar ei îi plăcea să se laude vecinelor că-i seamăn. Desigur, eu confirmam de fiecare dată

printr-un surâs că are dreptate, de parcă cineva mi-o cerea. De câte ori ieșeam cu ea la magazinul din sat, femeile curioase o iscodeau: „E nepoată-ta”? Iar bunica dădea mândră din cap. Nu întotdeauna îmi plăcea să-i semăn bunicii. Poate pentru că tati, când se supăra pe mama, îi striga: „Parcă ești mă-ta. O slăbănoagă și o cicălitoare!”. De când a plecat mama, dacă lui tati nu-i convine ceva, îmi aruncă aceleași cuvinte mie: „Ești ca mamă-ta”. Cum era mama, cum a fost bunica, cum sunt eu? Știu doar că încă-s mică, deși nimeni nu mă mai ridică în brațe, nu mă giugiulește, nu-mi împletește două cosițe... Oare ce nu-i convine lui tata...?

Înainte de înmormântare, a sunat mama. Nu știu de ce, dar mă așteptam s-o aud plângând sau cel puțin să vorbească în șoaptă. Ea însă striga, ca de la capătul lumii, întrebându-l pe tati, dar auzeam bine și eu care stăteam alături, dacă a primit banii. Mi se făcuse tare dor de ea și-l trăgeam insistent de poala paltonului să-mi dea și mie mobilul să vorbesc.

— Elena, a ajuns vocea ei din depărtare la urechile mele, dar a sunat atât de blând, încât am simțit-o aproape, atât de aproape, încât am rostit sau, poate, am strigat:

— Mamă! Și mi-am aruncat privirea, căutând-o prin curtea bunicii...

— Mamă, am strigat, când vii acasă?

Doar atât am întrebat-o, căci mi se opri un nod în gât, sugrumându-mi respirația și vorbele. Lacrimile mi-au invadat obrajii. Iar aerul care-mi intra și ieșea din plămâni mi se părea atât de puțin, încât respirația-mi era slăbită, gata-gata să se oprească. Îmi pieriseră toate cuvintele, deși doream să-i spun despre toate câte mi s-au adunat în inimă și să plâng în hohote... Vocea ei moale, rugătoare și blândă îmi pătrundea prin toți porii, făcând-mă să mă clatin și să-mi pierd echilibrul. Îmi spunea ceva, dar cuvintele ei se pierdeau pe drumul îndepărtării și nu ajungeau la mine. Tăceam, încercând să-i recepționez cel puțin melodia cuvintelor, dar a durat câteva secunde, căci ceva mă impuse să trec de la o extremă la alta. Simțeam cum în mine încolțea o ură imposibil de stăpânit. Glasul mamei devenea schimbat, iar lacrimile mi-au secat într-o clipă. „Au dat-o de pomană

pe Principesa!” am strigat cu atâta furie, de parcă pierderea unei găini era motivul tuturor necazurilor mele. Dar ea nu m-a întrebat cui a fost dată. Poate nici n-o interesa. Repeta aceleași cuvinte: „Nu pot să vin, nu am acte...”

— Ce fel de acte? Zi că le-ai pierdut, că a murit bunica...

— Mama, mama... în locul vocii ei se auzi un sunet straniu, apoi dispăru. Pierdusem legătura sau, poate o pierdusem și pe mama... Pe „ea”!

8 Martie

La noi este zi de odihnă, zi cu roșu în calendar, cum spunea bunica: „Ziua femeii”. Oare și-n Italia e sărbătoare? Dacă și acolo este sărbătoare, oare ce face „ea”? I-a dăruit cineva vreo floare? Mie nu mi-a dăruit nimeni nimic. Ieri, la școală, am așteptat să-mi trimită Petrică măcar un bilețel, dar i-a scris altei fete. Știi cui. Am observat când i-a strecurat în ghiozdan ceva. Bine că am văzut, mi-am luat de-o grijă... Nicu încă doarme, îl aud cum sforăie. Zice că are nasul astupat, dar sforăie și iarna, și vara, fie că-i răcit sau nu. Înainte de a pleca, mama l-a dus la medic, i-au făcut ceva la nas, dar Nicu zicea că l-a durut așa de tare că nu se mai duce nici legat. Ce să fac, să mă ridic din pat sau să mai stau? Îmi este foame sau mi se pare!? Această senzație o am mereu sau, poate, șoricelul din stomacul meu s-a trezit? Ce năstrușnic este. Când nu-i convine ceva, începe să mă gâdile cu codița. Așa cum face și acum. Aș mai sta în pat, dar neastâmpăratul de șoricel se agită, cere să-i dau ceva bun. Un ceai?! Lasă-l să mai rabde, că și eu rabd. Stau în așternut. Mă asemăn, fără să vreau, cu un ghiocel pe care mi l-a arătat bunica anul trecut. Era o florică atât de plăpândă și micuță, încât eu nici n-am observat cum își ivea capul de sub stratul de zăpadă. Deși zilele cu soare călduț de primăvara se scurgeau una după alta, ghiocelul rămase sechestrat în acea palmă de înveliș glacial. Era sub gardul casei, ascuns de ciocurile și ghearele găinilor care mai dădeau câte o raită prin curte, dar și de razele calde ale primăverii. Bunica mă atenționează să nu-l ating. Îmi zise să-l las să iasă în voia lui. Încet-încet zăpada se va topi, iar ghiocelul va căpăta puteri, ieșind viguros la suprafață. „Dacă însă vei înlătura zăpada, razele de soare îl vor ofili de timpuriu și nu te vei bucura de frumusețea lui”, așa mi-a spus bunica când mă zări porându-mă în jurul lui.

Am ascultat-o, căci ea niciodată nu se înșela. Acum, iată, mă simt și eu ca acea florică plăpândă. Sub plapumă e cald, iar dacă mă ridic voi îngheța de frig. Dacă aș ști că focul e aprins în sobă, m-aș ridica imediat și dacă nu... Oricum va trebui odată și odată să mă ridic din pat. Să fac un ceai la aragaz și să-l aștept pe Nicu să se trezească. Ieri seara tati era treaz... Azi nu-l va dura capul. În sfârșit va sta cu noi acasă, vom găti ceva gustos... Brrr! Nu vreau să ies de sub așternut. Afară se încălzește încet de tot, iar în casă e încă frig dacă nu facem focul. Se aude cineva în sufragerie! Oare cine o fi? Nu cumva a venit cineva să-mi aducă vreo floare? Când mama era acasă, în ajunul sărbătorii de 8 martie se întorcea de la școală cu un buchet enorm de flori. Elevii îi dăruiau lalele, erau florile ei preferate. Deși trăiau doar câteva zile, ea nu le arunca, aștepta să le cadă petală cu petală. Deseori o surprindeam cum ridică petelele din jurul vasei. Le aduna una cate una în palmă, privindu-le îndelung. Le șoptea ceva, auzit și simțit doar de ea. Când le arunca zicea: „Tare-mi pare rău de viața voastră scurtă!”. Îmi plăcea s-o aud cum vorbea cu florile, îndeosebi când pronunța în franceză fraza Micului Prinț. Așteaptă, o am undeva, mi-a scris-o mama înainte de a pleca. Iat-o: „Si quelqu'un aime une fleur qui n'existe qu'à un exemplaire dans les millions et les millions d'étoiles, ça suffit pour qu'il soit heureux quand il les regarde.” Știi, dragă agendă, ce înseamnă? Dacă cineva iubește o floare unică în felul ei printre milioane și milioane de stele, e destul să le privească și va fi fericit la gândul că și floarea lui e undeva printre ele... Așa-i că-i frumos?! Și eu încercam să vorbesc cu florile, dar nu mă auzeau. Într-o zi mama m-a întrebat dacă vreau să văd cum mulțumesc florile. Am privit-o uimită, știind prea bine că ele mie nu-mi răspund, dar ca să fiu sigură că nu râde de mine, am întrebat-o: „Unde-i gura florilor?” „Ele nu au gură, mi-a răspuns mama, trebuie să le simți”. M-a luat de mână, dându-mi stropitoarea cea mică, pe jumătate cu apă, și m-a dus în curtea casei. Ajungând lângă stratul de lalele, m-a îndemnat să le torn încet apa la tulpină și să le privesc în tăcere, că doar astfel le voi auzi cum mulțumesc. Le turnam apa încet-încet, ținând cu o mână de fundul stropitoarei, dar nu auzeam nimic. După ce am terminat toată apa, i-am zis cu voce tare: „M-ai mințit, nu mi-au mulțumit!”.

„Ba da, răspunse mama zâmbind, uită-te mai bine la frunzele lor, la petale. Nu vezi cum vântul le mișcă și ele îți susură un mulțumesc?” Mama îmi spunea că florile își arată recunoștința numai celor buni și îngăduitori. Cât îmi era de dragă atunci mama, și florile! Îi săream în brațe, o sărutam ca pe o floare mare, dulce, mirositoare și drăgălașă. Vai, iar mă iau amintirile... În sufragerie e tati cu cineva. Trebuie să văd cine-i? Uau! Ce frig e în casă. Mai bine mai stau în pat... Oare cu cine o fi fiind tati? E un glas de femeie...

* * *

Somnoroasă și nu prea încântată de curiozitatea care mă împinse să ies de sub așternut, dau buzna în sufragerie. Un miros înțepător de fum de țigară, tutun ieftin și puturos, cum spunea mama, mă oprește în pragul camerei. Rostesc ca de sub o mască anti-gaz un „bună dimineața”. Îmi răspund ambii, un pic jenați. Așa mi se pare mie sau doar îmi imaginez că așa ar fi trebuit să fie primită năvala mea în bucătărie. Tati mă cheamă lângă el, luându-mă în brațe. Mă ghemuiesc la pieptul lui, deși miroase urât a țigară și vodcă. Femeia mă privește țintă, dar nici eu n-o slăbesc din ochi, curioasă să aflui cine-i. Mă întreabă câți ani am. Deși nu am chef să-i răspund, din respect pentru cei mari zic: „Zece” și cu privirea cercetez ce au de mâncare pe masă. Cele două-trei bucăți de pâine, slănină și o sticlă de „Spicușor” îmi provoacă vomă în loc de poftă de mâncare. Dezamăgită de tot ce văd, mă dezlipesc de tati, rugându-l să aprindă focul.

— Ai răbdare, vara mea nu vine în fiecare zi la mine, îmi răspunde el plin de importanță, dându-mi de înțeles că nu are timp să aprindă focul.

„Cine o mai fi și această vară? O văd pentru prima dată. Își dă aere de mare cucoană, dar o trădează unghiile. Deși vopsite, nu-i acoperă murdăria”, mă gândesc eu, uitându-mă pieziș la femeie, făcând-o să creadă că nu mă interesează. Eu vreau ca tata să aprindă focul, să-mi acorde mie atenție și nu ei. Să înțeleagă că m-am trezit și mi-e foame. De fapt, prezența ei mă înfurie. Tati o îndeamnă pe așa zisa „vară-sa” să mai închine o sută de grame, ignorându-mă de

parcă mă evaporasem din sufragerie. Nu-l mai rog nimic, e în zădar. Îi las singuri și mă duc în camera lui Nicu care mai doarme. Tare-i place somnul, poate să doarmă ca un urs, nici mâncare nu-i trebuie. Zădarnic încerc să-l trezesc, se întoarce pe partea cealaltă, continuând să sforăie. Mă furieșez la el sub plapumă, împingându-l spre perete, apoi îi pun mână rece pe frunte.

— Lasă-mă în pace, mormăie supărat!

— Hai să aprindem focul, tati are musafiri. Mi-i frig, îl rog eu.

Nicu însă se preface că doarme dus. Îl iau cu binișorul, știind că, până la urmă, ori îl scot din sărite ori îl conving.

— Ce face tati? mă întrebă după ce ascultă șiragul implorărilor mele.

— Bea! îi răspund convinsă că acest cuvânt îl va face să se ridice din pat. Știe prea bine că nu are cine aprinde focul.

— Iarăși? întrebă Nicu somnoros.

— Lasă-l că ieri n-a băut, îi iau apărarea lui tati.

— Nu avea bani nici de pâine...

— Cred că i-a dat verișoară-sa.

— Care? se miră frate-meu.

— Femeia cu care bea, a zis că-i vara lui.

Neavând chef să continue dialogul cu mine, Nicu se ridică din pat și se îmbracă în grabă.

— Tu fă un ceai, îmi zice, eu mă duc să aduc lemne.

Intru în bucătăria separată de sufragerie prin ușa cu sticlă maro și pun apa la fiert. Rămăsese doar un pliculeț de ceai. „Dacă mâine ajung banii trimiși de la mama putem face cumpărături, dacă nu...”, mă gândesc eu. Aștept să fiarbă apa, iar curiozitatea mă îndeamnă să mă itesc prin geamul care dă spre sufragerie. Nu cred că pot fi observată. Sunt prea prinși în discuție...

Tare mai sunt naivi adulțiiăștia, care, de obicei, ne consideră pe noi, cei mici, nepricepuți. Ne mint fără remușcări de conștiință, vorbesc cu aluzii în prezența noastră, de parcă nu am înțelege nimic și se comportă mai rău decât noi, puștii... Continu să-l privesc pe tati care-i spune ceva în șoaptă doamnei, mângâind-o ușor pe umăr. Sunt curioasă să aud ce-i spune, dar ușa e închisă și nu deslușesc

niciun cuvânt. „Vara” lui tati se dă mai aproape de el, șoptindu-i și ea ceva, la care el râde mulțumit. Când intră Nicu cu lemnele, tati se ridică brusc. Își dau seama că și eu sunt în bucătărie și-mi zise să le fac și lor câte un ceai.

Trebuie să fac patru căni de ceai doar cu un singur pliculeț. Ce magie pot folosi ca să-mi iasă un ceai bun. „Vara” lui tata îmi devine tot mai antipatică. Dacă ar fi din partea mea, nu i-aș da niciun pahar cu apă. „Din cauza ei tati va bea toată ziua!” În casa noastră, după ce a plecat mama iar tati bea, totul se execută și nu se discută. Aștept să se coloreze un pic apa dintr-o cană ca să schimb pliculețul în alta în timp ce aud sunetul telefonului. Mă uit din nou prin sticla ușii. Tati îi face semn femeii, punând degetul la gură, ca să nu vorbească și ia receptorul. Aștept să aud cine e la telefon. „Ce bine ar fi să mă sune Olga și să mă invite la ea. Nu e Olga”. Sunt totuși curioasă și dau năvală în sufragerie. E mama. Înțeleg din cuvintele lui tati: „Ce să facem? Stăm acasă, aprindem focul... Când trimiți bani?” Nu aud ce-i spune mama, în schimb aud ce-i răspunde tati: „Parcă nu știi că în primăvară totul se scumpește? S-a mărit prețul la cartofi, fasole. De carne nici nu mai pomenesc. N-au mâncat copiii carne de vreo două săptămâni...”

Cât a vorbit tati, Nicu a aprins focul apropiindu-se de el, vrând să vorbească cu „ea”. Eu sunt prima, dar rămân mereu la urmă. Nu aud ce-i spune mama și mă apropiez de Nicu ca să trag cu urechea. Mama turuie aceleași lucruri ca de fiecare dată. Nicu tace și ascultă, apoi o roagă să-i trimită bani pentru pantaloni și geacă, spunând că cea din primăvara trecută îi este mică. Vine și rândul meu. Ea mă felicită cu ocazia sărbătorii de 8 martie și-mi spune că-mi va trimite un cadou... mai târziu. Surâd și mă bucur că măcar ea n-a uitat de mine. O felicit și eu, dar nu știu ce să-i doresc. Ce să-i mai spun? De fiecare dată când sună suntem cu toții acasă, iar unicul răspuns pe care i-l dau este „bine”.

„Ce faci?” – „Bine.”

„Nicu ce face?” – „Bine.”

„La școală cum îți merge?” – „Bine.”

„Tati cum se comportă cu voi?” – „Bine.”

Parcă e testul la istorie. Cu excepția că acolo mai trebuie să pun creierul în mișcare și nu întotdeauna răspunsul e corect. La întrebările ei, răspunsul e cel pe care și-l dorește ea, nu cel din realitate. Pentru ea am mereu unul pregătit și-l rostesc automat fără pic de efort. Iar acel „bine” e o mare minciună și pentru mine și pentru ea. Trebuie să mint, să-i spun că totu-i bine și că... „așteptăm banii”.

Ce fac? Când ai ști ce fac... La școală mi-au găsit păduchi și a trebuit să mă tundă scurt, ca băieții. Mă ocolesc colegii de parcă-s unsă cu dohot. Până și cele mai bune prietene mă evită. Tati l-a tuns și pe Nicu, iar el îmi reproșează că din cauza mea îl râd băieții. Putea să-l lase cu părul cum era, că la el nu se opoșesc păduchii. Are așa un păr de rar că nici puricii nu încălzesc locul. Mai rău de mine că a trebuit să-mi taie coșița. Ca face Nicu? „Bine”. Bine, pe naiba. Fură țigări de la tati. Zice că le vinde la băieți, dar le fumează el. În curte găsești numai mucuri de țigară. Cu vreo trei zile în urmă l-a prins diriginta fumând. Tati nu știe, eu da... La școală? „Bine”. Când ai ști tu cât de bine-i!... Profesoara de română mi-a pus nota patru. Apoi, la recreație, m-a chemat la ea, zicându-mi că trebuie să vin la lecții particulare. Știi ce face dumneaei? Pune note mici în mod intenționat, apoi ne spune că avem nevoie de pregătire mai profundă, îndemnându-ne să venim la meditații. Pregătește patru elevi în același timp, argumentând că așa plătim mai puțin. S-o creadă dânsa! Meditațiile ei costă mai mult în comparație cu ale altor profesori. Asta-i prietena ta... Știe că ești în Italia, iar nota patru mi-a pus-o doar că să mă aibă la mână. Când erai tu acasă, eu eram fata „franțuzoaicei”, dar acum... cine-s? Fata lui Costică, cel care umblă beat prin centru. Te-am rugat să ne trimiți bani pentru celulare și ai spus că suntem încă mici. Ce naivă ești! Nu înțelegi că având mobil voi putea vorbi cu tine fără martori? Să te sun când aș avea nevoie! Tati? Ehe! Aici câte aș avea să-ți spun, dar nu pot... Nu vreau să rămăm ca Diana, fără părinții. Tu ne-ai lăsat, dacă ne abandonează și tati, ce facem, rămânem orfani? Am rămas cu el, avem măcar un părinte și nu-s chiar așa de amărâtă ca Diana. Știi că taică-su a omorât-o pe maică-sa?! Așa vorbește lumea, dar cine știe ce și cum a fost acolo. Acum taică-su este la închisoare, iar mama Dianei... zace în mormânt. Vai de capul Dianei! Stă cu fratele ei mai

mic la o mătușă de-a lor. Într-o zi mi-a spus că cei de la Asistența Socială vor sa-i trimită la orfelinat. Parcă nu vine murdară la școală, dar și ei i-au găsit păduchi. E așa de retrasă și stă mereu singurică... Nimeni nu se joacă cu ea. Nici chiar eu, nu știu de ce, nu mă prea apropiez... Când o văd cum stă singură, mi se face milă și vin lângă ea, dar nu pentru mult timp. E cea mai simpatică fată din clasă, însă nimeni nu observă frumusețea ei. Este prezentă, dar pentru toți este absentă. Parcă e o păpușă de porțelan: ochi albaștri umbriți de sprâncene dese, părul blond și ondulat, nasul mic, cu câțiva pistrii rătăciți, parcă special s-o evidențieze, buze fine de culoarea vișinei coapte. E îmbrăcată modest de tot, uneori cu haine prea mici, alteori prea mari pentru corpul ei plăpând... Deseori o surprind tristă și îngândurată.

Bem ceai în tăcere. Toți patru: eu, Nicu, tati și... „verișoara”! Fiecare se gândește la ceva... Eu știu la ce mă gândesc, dar aș fi curioasă să aflu ce au ceilalți în capul lor. Și fără să vreau rostesc: „Ce zi minunată”. Toți mă privesc muți. Apoi, vara lui tati se ridică să plece, iar el iese s-o conducă.

Respir bucuroasă de plecarea lor și strâng totul de pe masă. Arunc cu furie sticla în coșul de gunoi. Aș deschide ușa să iasă fumul de țigară, dar afară e răcoare. N-am încotro, trebuie să accept mirosul urât și puturos de tutun și alcool. Șterg masa și îmi aduc cartea de română. Iarna sufrageria ne servește și pentru pregătitul mâncării, și pentru oaspeți, și pentru făcutul lecțiilor. Împart cu Nicu masa în două, pentru a evita să ne ciondănim: care dintre noi se înșiră pe toată suprafața. El are lucrare de control la matematică, iar eu trebuie să scriu compunerea „Cum am sărbătorit ziua de 8 martie”. Nu știu despre ce voi scrie... Scot un caiet pe care îl folosesc ca maculator și scriu pe pagina curată: „8 martie – sărbătoare în familie”. De unde să pornesc, ce să scriu? Trebuie să răscolesc adânc în fantezia mea, poate îmi ajută să scriu ceva creativ... Nu-mi vine inspirația. Mă deranjează prezența lui Nicu. El are ce are cu cifrele, iar eu trebuie să dau frâu liber imaginației și am nevoie de liniște. Capul îmi este plin de gânduri incolăcite. Îmi iau caietul și intru în camera mea, unde-i mai frig ca în sufragerie, dar, în schimb, pot fi singură și minți

mai bine. Trebuie să mă grăbesc. Dacă tati se întoarce repede poate începe, ca de obicei, spectacolul și... adio cu lecțiile. Dacă vine mai târziu, iar eu sper să fie așa, aș putea să termin lecțiile, să mă îmbrac și să trag o fugă până la Olga. Ar fi bine să pic pe la prânz. Mama ei mă invită de fiecare dată la masă. La început mă rușinam, dar de la o bucată de vreme sunt chiar bucuroasă că mă cheamă la ei. În casa lor e mereu cald și de fiecare dată sunt servită cu ceva gustos.

Hai, deschide porțile fanteziei, îmi zic, începând să-mi imaginez o sărbătoare de 8 martie în familie...

Dimineața am auzit un glas dulce și suav, spunându-mi: „Puișor, trezește-te, e 8 martie. E ziua tuturor femeilor: frumoase și mai puțin frumoase, tinere și bătrâne, iubite și mai puțin iubite. Trezește-te, e ora micului dejun. Am făcut un ceai cu iasomie, nu simți mirosul? Și prăjituri proaspete. Respiră adânc, vei simți neapărat mirosul de vanilină. Nu am pus multă, doar atât ca să se umple casă cu miros de prăjituri”. Mă întind somnoroasă în pat, alintându-mă, aștept ca mama să-mi scoată pijamaua, îmbrăcându-mi un pulover nou de cașmir. Simt mâinile ei calde care-mi trag haina să se așeze mai bine pe trup. Apoi, mă ia în brațe și mă aduce în bucătărie, unde pe masă e o floare frumoasă, înflorită în toiul iernii. E adusă de undeva de departe, dar nu și-a pierdut nici mirosul, nici frumusețea. Vine și fratele meu Nicu, pe el nu l-a adus mama în brațe, că-i deja mare. Apare și tati, aducând două buchete mari de flori: unul pentru mami, altul pentru mine. E 8 martie. Avem multe flori... dar cea mai frumoasă este mama mea...

Aici am pus punct și citesc de la început ce am scris. Citesc, imaginându-mi că cele descrise sunt cu adevărat. Îmi place cum visez cu ochii deschiși, cum îmi imaginez că mi-ar fi plăcut să fie această zi. Deodată mă întreb: „Oare poate fi cu adevărat o zi de felul acesta și în casa noastră, oare poate fi o sărbătoare asemănătoare și pentru mine? Dacă profesoara mă pune să citesc, primesc iarăși patru. Dar ce-aș putea altceva să scriu? Las așa cum am scris, poate nu mă pune să citesc, doar știe prea bine că mama nu-i acasă. Mă va cruța... Și totuși, dacă mă pune să citesc? Cred că ar fi bine să adaug: Acesta a fost visul meu în ajun de 8 martie.”

E târziu, tati încă n-a intrat, iar eu nu mai am chef să scriu o altă compunere. Mă strigă Nicu...

— Auzi, eu am terminat lecțiile, tati se întoarce la sigur beat turtă. Eu mă duc la Octavian, tu ce faci?

— Plec și eu la Olga.

— Când te întorci, dacă tati e beat și doarme, sună-l pe Octavian, să vin acasă, îmi zise frate-meu în grabă, ieșind fără a mai aștepta comentariile mele.

Nu e prima dată când Nicu fuge de acasă. Cum îl vede pe tati beat, găsește vreun pretext, iar uneori și fără motive iese din casă și nu-l mai văd până a doua zi dimineața. Alteori se ascunde în pod sau în cantină. Când tati adoarme, eu îl chem și, evitând orice zgomot, ne furișam în camerele noastre. Eu nu am unde pleca pe noapte. Pot să mă duc la Olga, dar când înnoptează trebuie să mă întorc acasă. Deseori trec pe la Cristina, dar ea e prea departe și mama ei nu-i prea drăguță cu mine. Când mama sună și nu ne găsește acasă, revine a doua zi și ne întreabă unde am fost. Cea mai credibilă minciună este că telefonul a fost defect, că l-a scăpat Nicu jos și nu funcționează. Azi a sunat deja și nu cred să mai sune. Șiretlicul acesta îl cunoaște și tati. Dacă a plecat, nu se întoarce degrabă. Nicu la fel. Eu aș putea să stau acasă liniștită. Îmi place să scriu când nu-i nimeni, să citesc sau să dansez în fața oglinzii. Numai că azi mă simt prea a nimănui și vreau să evaderez...

12 aprilie

Într-o zi am fost la Violeta. Și mama ei este plecată în Italia. Dar ce bine-i la ei! Atunci când am fost la ea, tatăl ei cocea pâine. Era cald și un miros plăcut de copturi învăluia toată casa, ca și când mama ei ar fi stat toată ziua acasă. La noi rareori e cald și curat în casă...

Violeta își făcea temele în camera ei, fratele mai mic se juca cu o mașinuță trimisă din Italia. Tatăl lor, cam taciturn, nu prea vorbește mult cu mine când îi vizitez. Nu mă întrebă niciodată nimic nici de mama, nici de tati, deși eu aș vrea să vorbesc cu el. Îmi adresează, de obicei, o singură întrebare, cum mă descurc la școală. „Bine”, îi răspund, așa cum o fac cu toți...

Aș întreba-o pe Violeta ce mai face mama ei, dar îmi este incomod. Iar gândul: „Ce fac mamele noastre în Italia?” îmi perforază mereu creierul. Nu-s sigură că-i va conveni întrebarea mea. Mie, de exemplu, nu-mi place când cineva mă iscodește: „Ce mai știi despre mama ta? Când se întoarce acasă?” Dacă aș ști eu ce face, când vine acasă, le-aș răspunde cu cea mai mare plăcere. Dar și pentru mine e un semn de întrebare, care mă ține în suspans și-mi provoacă o sumedenie de îndoieli...

Când am ieșit de la Violeta, îndreptându-mă spre casă, mă gândeam: „Chiar dacă mama lor e în Italia, la ei e mult mai bine decât la noi. Și la tanti Rodica, vecina noastră, e altfel. Uneori mi se pare că la toată lumea e mai bine, numai la noi e mereu trist, frig în casă, deseori dezordine și ceartă. Oare de ce nu mă înfiază cineva, oricine! Sunt mare, aș putea decide pentru mine. Doar să-mi propună, că răspunsul meu ar fi afirmativ. Aș întreba-o pe tanti Rodica dacă nu vrea să mă înfieze, dar nu știu cum să încep, cum să-i spun. Ce bine ar fi să-mi propună să trec la ea să locuiesc! Casa ei se aseamănă cu a

bunicii. Nu-i mare ca a noastră, are camerele mici, văruițe în alb, cu bucătăria folosită iarna ca dormitor, dar mereu caldă și primitoare...” Dacă ar fi măcar bunica, aș pleca la ea nu numai în timpul vacanței de vară, dar cu totul. Aș învăța la școala din satul ei, unde a învățat și mama. Păcat că nu mai este, dar măcar tanti Rodica de-ar vrea să mă înfiez, oricum nu are copii... Aș ajuta-o să facă ordine în casă, la cumpărături. La noi, nu știu de ce, nu mă trage inima să fac nimic. Ce bine ar fi să se realizeze dorințele mele! Tati nu ne-ar mai șantaja, amenințându-ne că ne părăsește, așa cum ne-a abandonat mama. El este mereu înfuriat pe ea. Nici când era acasă, probabil, nu prea o adora, de multe ori i-am auzit certându-se. Acum mi se pare că o urăște și mai tare. Dar nu numai pe ea, ci tot neamul ei. Nici unul nu-i este pe plac: ba că unchiul e zgârcit, ba că mătușa a fost căsătorită de două ori și nu are copii, ba că bunicul o bătea pe bunica... De parcă el ar fi fost mai bun și n-a bătut-o pe mama niciodată...

Eram încă mică, dar îmi amintesc cum m-au trezit într-o noapte strigătele lui. Mama plângea, iar tati o numea cu cuvinte murdare: „Ce? Taci, nu spui nimic, ești o...” Mama a răspuns ceva încet. Atunci el a lovit-o, am auzit plesnitura din camera mea. Apoi, cuvintele mamei, rostite printre suspine: „De ce dai în mine, cu ce-s de vină?” Speriată, m-am ridicat din pat și am intrat în camera lor. Mama își acoperise fața cu mâinile, plângând în hohote și implorându-l s-o lase în pace, să nu strige prea tare că ne va trezi. Văzându-mă în prag, tati mi-a poruncit, așa cum strigi la animale, să mă duc în camera mea. Buimăcită de cele văzute, m-am aruncat în brațele mamei și am început să plâng și eu. Ea m-a îmbrățișat. Avea fața roșie, umezită de lacrimi. Strângându-mă la pieptul ei, m-a dus în pătucul meu. I-am dat un pupic, nu știam ce să-i spun, iar ea printre lacrimi mi-a șoptit: „Dormi, puiul mamei, totul va fi bine...” Nu-mi mai amintesc cum am adormit atunci.

Altădată m-am trezit iarăși din cauza că se certau, însă nu m-am ridicat din pat, dar am început să-l implor pe Dumnezeu să facă o minune și să aducă liniștea în casa noastră. Într-o zi am întreat-o pe mama de ce se ceartă cu tati și de ce plânge. Ea m-a privit îndelung, apoi a zis că nu-i place să plângă, dar vezi că viața nu-i așa cum vrem noi... Atunci nu înțelesesem nimic, așa cum nu pricep nici acum ce fel

de părinți am? Să fie fi oare așa cum zice tati că mama ne-a lăsat și că ne va abandona și el? Când l-am întrebat pe Nicu dacă-i adevărat că mama ne-a lăsat, mi-a zis că-s proastă. Nu-mi place când mă numește „proastă” și mi-a trecut tot cheful să-i mai pun alte întrebări. Dar de ce tati repetă mereu că ea ne-a părăsit? „Nu vedeți, au trecut doi ani și nu mai vine acasă?! Trimite bani, dar nu cred că pe toți îi trimite. Sună din când în când, dar nu vrea să se întoarcă acasă...”

Mătușa lui, când a trecut pe la noi și l-a găsit beat, i-a spus: „Te va lăsa Angela! O să vină într-o zi și o să ia copiii, iar ție îți va da un picior în fund. Și să știi că-l meriți. Cum poți bea în asemenea hal?! Nu lucrezi nicăieri, stai toată ziua acasă. Uite ce-i în curte, în casă. N-ai timp să faci curat?” Nu o văzusem până atunci pe mătușa lui niciodată așa de înfuriată. Îmi displăcu faptul că-i ține morală ca unui copil, dar totodată îi dădeam dreptate.

Nu știu ce să cred. Când mama vorbește cu noi la telefon, zice că-i este dor, că va veni în curând, că așteaptă actele. Eu nu înțeleg prea bine ce-i cu actele acestea. Doar au trecut deja doi ani și ea mereu vorbește că-i lipsesc... La început credeam că nu are bani să vină, acum însă nu mai pricep nimic. Am impresia că tati și Nicu ascund ceva, că le este frică să-mi spună adevărul care m-ar ajuta să-mi descurce acest ghem de gânduri încâlcite. Eu nu vreau s-o judec pe mama și, chiar dacă aș încerca, nu cred că aș avea dreptul. Totuși am momente când mă gândesc că mama mea nu-i o mamă adevărată, iar eu, mică așa cum mă cred ei, sunt în căutare de o mamă care să stea cu mine, să mă alinte, să mă spele, să mă ajute în toate. Nu vreau una prin corespondență, vreau o mamă stabilă. De când a plecat, eu am devenit mama mea și m-am îndepărtat de cea adevărată. Și de tati m-am îndepărtat, deși este acasă. M-am maturizat atât de repede, încât le fac pe toate singură: spăl, fac curat în casă, am grijă de mine, deseori chiar și de Nicu, și de tati. Și, totuși, vreau o mamă – doar a mea și a lui Nicu! Iar dacă ea nu se mai întoarce, eu am să-mi caut alta!

Dacă m-ar întreba cineva pe cine iubesc mai mult, aș fi oare capabilă să spun: „Pe mama”? Am câteva prietene, dar pe niciuna n-o pot plasa în vârful piramidei. La școală încerc să fiu veselă, dar am mereu rezerve. Intru în vorbă cu colegii, cu unele așa-zise prietene, dar

să am un suflet cui să mă destăinui, să mă spovedesc, să mă lamentez, nu am. Doar cu Violeta, deși e mai mare decât mine, discut despre lucruri mult mai serioase decât cu alte colege de-ale mele. Dar și de ea ascund multe lucruri. Nu pot să-i spun că tatăl meu vine deseori acasă beat, că-l vizitează așa-zisa „verișoară”, că sunt nopți când nu vine acasă ori toată ziua doar me. Aș îndrăzni s-o întreb dacă și tatăl ei face la fel, dar de fiecare dată mă oprește ceva...

Decât, să lamentez în scris fără niciun rost, mai bine procedam ca și copiii din occident. Când vor să facă o declarație de dragoste cuiva, scriu pe stradă sau pe o clădire ceea ce își doresc. Anunțul meu ar fi: „Caut o mamă!”

* * *

Deseori încerc să-mi imaginez o altă mamă, dar să se asemene cu mama mea. Să fie gingașă, frumoasă, dulce, bună și să zâmbească mereu. Dar în niciun caz să nu fie ca „verișoara” lui tati, care deseori vine la noi. Ea nu-mi place! E urâtă, se machiază exagerat, iar cel mai mult mă deranjează faptul că bea mereu împreună cu tati. Dacă m-ar lua tanti Rodica la ea, i-aș zice bunică... Ca s-o numesc pe altă femeie „mamă” trebuie să aibă toate calitățile mamei mele: să fie bună, să ne iubească și să stea cu noi acasă. Știu, sunt prea egoistă! Dar nu mai vreau dragostea ei de la distanță și nici promisiunile ei. Sunt geloasă și le invidiez pe prietenele mele care au o mamă lângă ele. Le port pică profesoarelor care n-au fost nevoite să plece peste hotare ca mama mea. Dar cel mai mult cred că-s geloasă pe Nicu. El are mulți prieteni care-l vizitează des sau îl invită la ei. Când aceștia vin la Nicu, nu știu despre ce discută, dar mereu ascund ceva de mine. Când apar eu, mă alungă imediat, zicându-mi că nu-i treaba mea de fată să-i ascult. Și când mă apropii de el să mă plâng de ceva, mă respinge, îmi zice că eu îmi inventez fel de fel de necazuri. Ceea ce mă deranjează mai mult este că Nicu nu suferă ca mine. El glumește mereu și-i mulțumit de ceea ce are. Eu nu-s ca el.

Uneori îmi pare că Nicu se înstrăinează. Toată lumea parcă s-a sfătuit să mă îndepărteze. Nu arăt nimănui că sufăr, dar în interior

tânjesc mult. Sunt geloasă și pe tati. De câte ori vine „vară-sa”, închide ușa să nu aud despre ce vorbesc sau pleacă împreună, iar când se întoarce și-l întreb unde a fost nu-mi răspunde. Am devenit rea... Recunosc! Dar când mi-o spun alții nu-mi convine. Am o stare de turbulență, resping toată lumea, inclusiv pe profesori. Le răspund urât, când nu-s satisfăcută de note, când nu-s mulțumită de mine... Această stare de agitație sufletească și neîmpăcare e numai din vina părinților mei. Ei nu mă consolează, nu încearcă niciunul să mă întreb ce am pe suflet. Plus la toate, n-o am pe mamă lângă mine ca să mă susțină. Poate, dacă ar fi cu noi, eu m-aș schimba...

A trecut prea mult timp, am tot adunat și adunat în mine așteptare, crezând că, într-o bună zi, se va deschide ușa și ea va reveni. Acum parcă nici n-o mai aștept. Eu când voi crește mare nu-mi voi lăsa copiii niciodată singurei acasă... Oare întradevăr nu ne iubește? Deși mă copleșesc deseori aceste gânduri, nu vreau să cred că mama a greșit, lăsându-ne acasă cu tata. Caut mereu să-mi amintesc și laturile ei pozitive. Dar culmea îndoielilor mele este că nu pricep de ce ei, părinții noștri, nu-și dau seama că s-au retras din viața noastră acum când avem atâta nevoie de ei. Ea este plecată în Italia de mai bine de doi ani, tati, deși e cu noi, ne face numai necazuri. Uneori mi se pare că devin un vulcan care mocnește în taină și într-o zi voi erupe, amintindu-le de toate... Aș vrea să fiu bună cu ei, să le iert greșelile, dar din cauza că am adunat prea mult necaz, sunt dură. Uneori mă descarc pe Nicu, deși nu poartă nicio vină, doar că el e băiat, e mai mare decât mine și suportă mai ușor lipsa mamei...

Ne-a trimis, iată, celulare. Astfel ne sună mai des. În mesaje mă roagă să-i scriu măcar o scrisoare. Ehe! Câte i-aș scrie și câte i-aș spune. Dar, zău că nu știu de unde să încep. Probabil, ar trebui mai întâi de toate să-mi adun întrebările la care nu am un răspuns clar. Să spulber odată și odată acest haos din capul și din inima mea. Deseori însă, nu știu dacă are vreun rost s-o deranjez cu întrebările, poate că nici ea nu are răspunsuri. Alteori, mă învinuiesc că nu am îndrăzneala să-i întreb pe ambii de ce au procedat în felul acesta. De ce mama a plecat? De ce tati nu are grijă de noi? Ajung să-i urăsc pe ambii și, mi se pare, că nu ei sunt cei care vor să mă părăsească, ci eu...

Acum iarăși sunt amărâtă! Dacă ar fi să am curajul să-i scriu în acest moment, nu i-aș adresa o sumedenie de întrebări, ci i-aș spune cum mă simt...